

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๙๗

วันอังคาร ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๓. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๔. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๕. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฏฐ์ มโนกุลอนันต์

๔. นางพงษ์สวาท ภายอรุณสุทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเรียม

๒. นางรัชณี รุจิขจรเดช

๓. นางสาวจีระ พุ่มพวง

๔. นางสาวสุจิตตา มโหธร

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

๑. พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา

๒. นายนิทัศน์ ประทักษ์ใจ

๓. นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์

๔. นายอมร รัชตังกูร

๕. นายสุรพงษ์ ธนสังข์นุชิต

๖. นางสาวบุญเรือง ไทยวัฒนธรรม

๗. นายโชคดี ด้วงแป้น

๘. นายทรงยศ กนกวรรณจรัส

๙. นายภาคิน รอดทิม

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง

ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชีการเงิน

และทรัพย์สิน

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ

รองผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์

พนักงานการเลือกตั้ง

พนักงานการเลือกตั้ง

พนักงานการเลือกตั้ง

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๙๖ วันจันทร์ ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ที่ประชุมได้หารือเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนี้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการได้พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อต้องการที่จะทราบว่าเมื่อพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้รับเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้ว พรรคการเมืองได้มีการดำเนินการอย่างไรบ้าง และในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการอย่างไร ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคการเมืองหลายพรรคได้รับเงินจากกองทุนไปแล้วแต่ไม่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้มีการฟ้องเป็นคดีแพ่งเพื่อเรียกเงินคืนส่วนพรรคการเมืองที่ไม่เสนอรายงานค่าใช้จ่ายก็จะมี การเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยยุบพรรคต่อไป ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการตั้งข้อสังเกตว่าในกรณีที่พรรคการเมืองได้รับเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้วไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์นั้น ควรกำหนดให้มีโทษทางอาญาด้วย และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองเป็นระยะๆ ด้วยเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง และจากการไปบรรยายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยทำให้ทราบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยวินัยทางการเงินการคลังของรัฐเป็นอย่างมาก ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับกฎหมายว่าด้วยวินัยทางการเงินการคลังของรัฐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยในประเด็นดังกล่าวด้วย

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาเห็นว่าควรเลื่อนการจัดรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในต่างจังหวัดออกไปก่อนสักระยะหนึ่ง และควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับฟังความคิดเห็นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น การรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย หรือการรับฟังความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น คณะกรรมการไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยจะพิจารณากำหนดวันเวลาและสถานที่ในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองอีกครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เพราะหลังจากที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้วคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยวินัยทางการเงินและการคลังของรัฐนั้น ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการจัดทำของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสนใจเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวก็อาจเชิญให้มาร่วมแสดงความคิดเห็นก็ได้

จากนั้น ประธานกรรมการสอบถามผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า เงินบริจาคที่ประชาชนบริจาคให้พรรคการเมืองผ่านแบบรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้น พรรคการเมืองจะได้รับการอย่างไร และพรรคการเมืองจะต้องเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อขอรับเงินดังกล่าวด้วยหรือไม่

นายกิตติพล พัทฒนเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า กรณีเงินบริจาคของประชาชนที่บริจาคให้กับพรรคการเมืองผ่านแบบรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้น กรมสรรพากรจะเป็นผู้รวบรวมเงินดังกล่าวและแจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พร้อมทั้งมอบเงินให้กับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จากนั้นกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็จะโอนเงินต่อไปให้กับพรรคการเมืองต่าง ๆ ส่วนเงินสนับสนุนที่เป็นเงินส่วนบุคคลของเงินบริจาคภาษีจำนวนร้อยละห้าที่พรรคการเมืองจะได้รับเพิ่มเติมนั้น กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะเสนอเรื่องไปยังกรมบัญชีกลางเพื่อขอรับเงินดังกล่าว ก่อนที่จะแจ้งให้พรรคการเมืองที่จะได้รับเงินในส่วนนี้จัดทำแผนงานและโครงการเพื่อขอรับเงินดังกล่าวจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อไป

ประธานกรรมการสอบถามว่า เงินส่วนบุคคลร้อยละห้าคืออะไร

นายกิตติพล พัทฒนเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า เงินส่วนบุคคลร้อยละห้า คือ เงินสนับสนุนที่กำหนดให้รัฐอุดหนุนเงินสบทบให้กับพรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคเงินภาษีร้อยละห้าตามความในมาตรา ๗๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการสอบถามว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีเกณฑ์ในการพิจารณาแผนงานและโครงการของพรรคการเมืองอย่างไร

นายกิตติพล พัทฒนเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เรื่องค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดแผนงานและรายละเอียดของแต่ละแผนงานเพื่อให้พรรคการเมืองเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินไปดำเนินการตามโครงการของแต่ละพรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะเป็นไปตามอัตราที่ทางราชการกำหนด

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้นำไปปรับปรุงตามความเห็นของที่ประชุม โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ มาตรา ๔ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๔

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง”

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับของพรรคการเมือง

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมือง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง”

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่า การให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลด โดยไม่มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามปกติทางการค้า และหมายความรวมถึงการชำระหนี้แทน การยกเลิกหนี้ และการได้รับประโยชน์อื่นใด ที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากไม่กำหนดยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองไว้ในคำนิยามของความว่า “การบริจาค” จะทำให้ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเงินบริจาคตามคำนิยามของความว่า “การบริจาค” ตามความในมาตรานี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเงินที่พรรคการเมืองเรียกเก็บตามข้อบังคับพรรคการเมืองจึงไม่ใช่เงินบริจาค

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ความว่า “การบริจาค” ต้องยกเว้นไม่ให้ความหมายรวมถึงค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตีความว่าค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเงินบริจาค

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า การให้นิยามคำว่า “พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยไม่ได้กำหนดเรื่องการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองไว้ด้วย อาจทำให้เกิดการตีความว่าแม้ไม่ได้มีการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองคณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองก็เป็นพรรคการเมืองตามคำนิยามนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า จะเป็นพรรคการเมืองที่ดำเนินกิจกรรมในฐานะพรรคการเมืองและใช้ชื่อเป็นพรรคการเมืองได้ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง ทั้งนี้ คณะบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อยู่แล้วตราบใดที่ไม่ใช่ชื่อเป็นพรรคการเมือง

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากนิยาม คำว่า “พรรคการเมือง” ไว้เช่นนี้ อาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างพรรคการเมืองตามคำนิยามกับพรรคการเมืองที่มีการจดทะเบียนแล้วตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ และคณะอนุกรรมการพิจารณาเห็นว่าการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองภายในมหาวิทยาลัยไม่ได้มีลักษณะเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคที่ตั้งขึ้นภายในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ไม่ใช่พรรคการเมืองตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะบุคคลรวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจะเป็นพรรคการเมืองตามคำนิยามในร่างมาตรานี้ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การรวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเป็นการกระทำในลักษณะของพรรคการเมือง แต่หากจะดำเนินการต่อไปในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองและใช้ชื่อเป็นพรรคการเมืองได้จะต้องมีการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง ทั้งนี้ การรวมตัวดังกล่าวอาจถือว่าเป็นพรรคการเมืองตามคำนิยามในร่างมาตรานี้แต่ไม่สามารถใช้ชื่อเป็นพรรคการเมืองได้

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การให้นิยามคำว่า “พรรคการเมือง” ไว้เช่นนี้ อาจทำให้เกิดความสับสนต่อบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองทั้งในส่วนที่กล่าวถึงพรรคการเมืองซึ่งมีการจดทะเบียนแล้ว และพรรคการเมืองที่ยังไม่ได้มีการจดทะเบียน

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า นิยามคำว่า “พรรคการเมือง” ในมาตรานี้ เป็นการนิยามในความเป็นจริงว่าเป็นการรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ทั้งนี้ ในร่างมาตรา ๒๘ จะกำหนดห้ามไม่ให้ใช้ชื่อพรรคการเมืองจนกว่าจะมีการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งการฝ่าฝืนจะมีโทษทางอาญา และเมื่อจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว พรรคการเมืองนั้นก็อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของกฎหมายนี้

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การนิยามความหมายคำว่า “พรรคการเมือง” ไว้เช่นนี้ก็อาจไม่มีการนำไปใช้เท่าที่ควร เหตุใดจึงไม่ให้นิยามความหมายคำว่า “พรรคการเมือง” ให้หมายถึงพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดนิยามคำว่า “พรรคการเมือง” ในร่างมาตรานี้ ออกก่อน เพราะถือว่าเป็นคำทั่วไปที่ประชาชนทุกคนเข้าใจแล้ว ทั้งนี้ เมื่อได้ข้อยุติในประเด็นนี้หลังจากพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ครบทุกมาตราแล้วค่อยกลับมาพิจารณาใหม่ว่าควรให้นิยามความหมายไว้อย่างไร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การให้นิยามคำว่า “พรรคการเมือง” ว่าเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อให้เห็นชัดเจนว่าพรรคการเมืองหมายถึงพรรคการเมืองที่มีการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองซึ่งเป็นนิติบุคคลแล้วจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากให้คำนิยามคำว่า “พรรคการเมือง” หมายความว่าเฉพาะพรรคการเมืองที่จดทะเบียนแล้ว จะทำให้ไม่สามารถควบคุมคณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้

นายอมร รัชตังกูร ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชีการเงินและทรัพย์สิน ชี้แจงว่า ค่าธรรมเนียม หมายถึง ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ส่วนค่าบำรุงพรรคการเมือง หมายถึง ค่าบำรุงที่สมาชิกพรรคการเมืองต้องจ่ายให้กับพรรคการเมืองรายปี

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ประกาศกำหนดการได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ จะทำให้การได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้มีเฉพาะกรณีที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมการได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ทุกกรณี ทั้งนี้ หากตัดคำว่า “ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด” ในนิยามของคำว่า “ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” ออก จะทำให้การได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้มีความหมายกว้างยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้มีความหมายกว้างเกินไป จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ประกาศกำหนดให้ชัดเจน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คำว่า “การยกเลิกหนี้” ควรแก้ไขเป็น “การปลดหนี้” เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายลักษณะหนี้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่

นายอัษฎกร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คำว่า “การปลดหนี้” เป็นคำที่มีความหมายจำกัดอยู่ในกฎหมายแพ่งเท่านั้น และคำว่า “การยกเลิกหนี้” ก็มีความหมายที่กว้างกว่า รวมทั้งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม จึงไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “การยกเลิกหนี้” เป็น “การปลดหนี้”

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” เป็นดังนี้
“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่า การให้ใช้ทรัพย์สินการให้บริการ หรือการให้ส่วนลด โดยไม่มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามปกติทางการค้า และหมายความรวมถึงการชำระหนี้แทน การยกเลิกหนี้ และการได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในมาตรานี้ควรกำหนดนิยามความหมายของจังหวัดอื่น ๆ นอกจากกรุงเทพมหานครไว้ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า นิยามความหมายของคำว่า “จังหวัด” มีกำหนดอยู่ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้ว

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า หากคำนิยามของคำว่า “จังหวัด” ไม่มีคำว่า “ด้วย” จะมีความหมายว่าอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “ด้วย” ที่ปรากฏในนิยามของคำว่า “จังหวัด” ทำให้หมายความว่า จังหวัด หมายถึง จังหวัดอื่น ๆ ทั้งหมด และรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ควรคงนิยามคำว่า “จังหวัด” ไว้ เพื่อไม่ให้เกิดการตีความว่าจังหวัด ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ จะมีการกำหนดไว้แล้วว่าหากมีการกล่าวถึงจังหวัดในกฎหมายใด ๆ ให้หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย แต่ก็มีกรณีตีความว่ากฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ภายหลังพระราชบัญญัติดังกล่าวหากไม่ได้ กำหนดไว้ว่าจังหวัดให้หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วยก็จะหมายความถึงจังหวัดที่ไม่รวมถึง กรุงเทพมหานครด้วยซึ่งเป็นการตีความที่ไม่ถูกต้อง เมื่อมีการตีความในลักษณะเช่นนั้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา จึงต้องกำหนดนิยามคำว่า “จังหวัด” ให้หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายถึงพรรคการเมือง
“ที่อยู่” หมายถึงที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
“จังหวัด” หมายถึงรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย
“ข้อบังคับ” หมายถึงข้อบังคับของพรรคการเมือง

“สมาชิก” หมายถึงสมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายถึงที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“จังหวัด” หมายถึงรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“ข้อบังคับ” หมายถึงข้อบังคับของพรรคการเมือง

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจ คำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมือง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคการเมือง”

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่า การให้ใช้ทรัพย์สินการให้บริการ หรือ การให้ส่วนลด โดยไม่มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามปกติทางการค้า และหมายความรวมถึงการชำระหนี้ แทน การยกเลิกหนี้ และการได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการ เลือกตั้งประกาศกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง”

มาตรา ๕

“มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

“มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาในการปฏิบัติงานหรือไม่ ในกรณีที่มีการกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองตามความในมาตรานี้แทนประธานกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งไม่ต้องมาปฏิบัติหน้าที่ในทางธุรการในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้กำกับและควบคุม รวมทั้งวางหลักเกณฑ์ให้กับนายทะเบียนในเรื่องที่มีความสำคัญ

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการพิจารณาในประเด็นนี้แล้วและเห็นว่าการกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนภายใต้การกำกับควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเหมาะสมแล้ว

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า ความในมาตรานี้ทำให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนมีอำนาจในการแต่งตั้งรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนได้หรือไม่ และนายทะเบียนจะสามารถมอบอำนาจบางอย่างของนายทะเบียนให้ผู้ช่วยนายทะเบียนดำเนินการแทนได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจในการแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนจะเป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด นายทะเบียนไม่สามารถมอบอำนาจที่เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะของนายทะเบียนให้ผู้ช่วยนายทะเบียนดำเนินการแทนได้ นายทะเบียนมอบหมายให้ผู้ช่วยนายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่อื่นให้ดำเนินการในทางธุรการแทนได้เท่านั้น

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองอาจทำให้พรรคการเมืองหรือผู้บริหารพรรคการเมืองไม่ให้ความร่วมมือเช่นเดียวกับที่กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสั่งให้พรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองดำเนินการหรือไม่ดำเนินการอย่างไรจะเป็นคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ ส่วนหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองจะเป็นเรื่องของงานธุรการและงานเอกสาร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า การฝ่าฝืนความในร่างมาตรานี้ต้องกำหนดให้มีบทลงโทษหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การฝ่าฝืนความในร่างมาตรานี้ต้องกำหนดบทลงโทษไว้ด้วย ทั้งนี้ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ในแต่ละมาตราจะต้องมีการตรวจสอบไปด้วยว่ามีการกำหนดบทลงโทษไว้ด้วยหรือไม่

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอให้ที่ประชุมพิจารณา กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า หากไม่กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ใช่หรือไม่

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า หากไม่กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้เสียหาย จะทำให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นเพียงผู้กล่าวโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินคดี

นายธนวัฒน์ สันข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จะกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นด้วย ทั้งนี้ ความในร่างมาตรานี้อาจกำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้เสียหาย หรือจะกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เสียหายก็ได้

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๖ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองใดที่ไม่ปฏิบัติตามที่นายทะเบียนสั่งตามความในมาตรา ๓๔ หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นจะมีโทษทางอาญา

นายธนวัฒน์ สันข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งกังวลว่าการไม่กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้เสียหายอาจจะทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับหัวหน้าพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรา ๙๖ ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คดีอาญาทั่วไปก็ไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าผู้ใดเป็นผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการก็สามารถดำเนินคดีอาญาได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้เป็นผู้เสียหาย แต่เป็นผู้บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยไม่ต้องให้มีผู้ร้องเรียน ในประเด็นเรื่องการเป็นผู้เสียหายนั้นให้รอการพิจารณาไว้ก่อนหากจำเป็นที่จะต้องกำหนดไว้ก็ค่อยกลับมาแก้ไขเพิ่มเติม

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า เหตุที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการให้กำหนดให้นายทะเบียนหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เสียหายก็เพราะประสงค์ที่จะสามารถฟ้องคดีด้วยตนเองได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะต้องดำเนินการ

ให้เป็นไปตามกฎหมายเมื่อปรากฏการกระทำความผิด และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้มีอำนาจฟ้องร้องด้วย แต่หากคณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการ หรือรอให้มีผู้ร้องเรียนก่อนที่จะดำเนินการ ให้ถือว่าเป็นความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ ในกรณีที่มิได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นประการอื่น การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่นหรือส่งหนังสือหรือเอกสารใดให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้นตามที่อยู่ตามภูมิลำเนา หรือตามที่อยู่ที่ปรากฏในสำเนา บัตรประชาชน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งให้โดยชอบแล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้ประกาศในเรื่องใดให้ประชาชนหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องทราบ อันเกี่ยวกับการปฏิบัติให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การเผยแพร่โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือดำเนินการบน ระบบอินเทอร์เน็ตที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบตาม บทบัญญัติดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า คำว่า “ระบบอินเทอร์เน็ต” มีการใช้ในกฎหมายต่าง ๆ แล้วหรือไม่ ประธานกรรมการกล่าวว่า มีการใช้คำว่า “ระบบอินเทอร์เน็ต” ในกฎหมายหลายฉบับแล้ว แต่ทั้งนี้ ควรจะใช้คำว่า “บนระบบอินเทอร์เน็ต” หรือ “ในระบบอินเทอร์เน็ต” จึงจะเหมาะสม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในภาษาคอมพิวเตอร์จะใช้คำว่า “บนระบบอินเทอร์เน็ต”

ประธานกรรมการสอบถามว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบอินเทอร์เน็ตแล้วหรือไม่ พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า สำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบอินเทอร์เน็ตแล้ว

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ปัจจุบันสื่อดิจิทัลเป็นที่เข้าใจ กันโดยทั่วไป และคำว่า “สื่อดิจิทัล” น่าจะมีความหมายที่ครอบคลุมกว่าคำว่า “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” รวมทั้ง กฎหมายบางฉบับก็มีการใช้คำว่า “สื่อดิจิทัล” ดังนั้น การใช้คำว่า “สื่อดิจิทัล” แทนคำว่า “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” น่าจะเหมาะสมกว่า และสอบถามว่าเอกสารที่เผยแพร่ทางสื่อในลักษณะนี้สามารถ นำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในทางคดีได้หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เอกสารที่เผยแพร่ทางสื่อในลักษณะนี้สามารถนำไปใช้เป็นพยานหลักฐาน ในทางคดีได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ทั้งนี้ คำว่า “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” จะมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “สื่อดิจิทัล” หากใช้คำว่า “สื่อดิจิทัล” อาจทำให้

ไม่ครอบคลุมถึงสื่อในลักษณะอื่น ๆ และความในร่างมาตรานี้ได้กำหนดเรื่องระบบอินเทอร์เน็ตไว้ด้วยเพื่อให้เกิดความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้ความในร่างมาตรานี้ครอบคลุมถึงเทคโนโลยีที่อาจมีขึ้นในอนาคต จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘ ในกรณีที่มีได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นการเฉพาะ การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่นหรือส่งหนังสือหรือเอกสารใดให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้นตามที่อยู่ตามภูมิลำเนา หรือตามที่อยู่ปรากฏในสำเนาบัตรประชาชน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งให้โดยชอบแล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้ประกาศหรือแจ้งในเรื่องใดให้ประชาชนหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องทราบ อันเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การเผยแพร่โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือดำเนินการบนระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบอื่นที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบตามบทบัญญัติดังกล่าว”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ระบบอินเทอร์เน็ตตามความในร่างมาตรานี้ไม่ได้หมายถึงระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้นใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ระบบอินเทอร์เน็ตตามความในร่างมาตรานี้ไม่ได้หมายถึงระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น แต่รวมถึงระบบอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมืองด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘ ในกรณีที่มีได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นการเฉพาะ การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่นหรือส่งหนังสือหรือเอกสารใดให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้นตามที่อยู่ตามภูมิลำเนา หรือตามที่อยู่ปรากฏในสำเนาบัตรประชาชน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งให้โดยชอบแล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้ประกาศหรือแจ้งในเรื่องใดให้ประชาชนหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องทราบ อันเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การเผยแพร่โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือดำเนินการบนระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบอื่นที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบตามบทบัญญัติดังกล่าว”

หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง

หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจรวมกันเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้

บุคคลตามวรรคหนึ่งที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นจดแจ้งไว้ต่อนายทะเบียน เพื่อเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยขอจดแจ้งชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองชั่วคราวไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง ถ้าไม่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้การรับจดแจ้งเป็นอันล้นผล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจดแจ้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย

ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ยื่นขอจดทะเบียนทุกคนต้องจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาท แต่ไม่เกินคนละห้าแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า เหตุใดความในวรรคหนึ่งจึงไม่ได้มีการจำกัดห้ามผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจำกัดห้ามผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดไว้ในวรรคสาม ความในวรรคสามอาจจะต้องเพิ่มเติมเพื่อจำกัดมิให้ผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งยื่นคำขอจดทะเบียนด้วย เพราะการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นโทษที่รุนแรงกว่าการถูกต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า หากผู้ที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งมายื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะรับคำขอดังกล่าวหรือไม่

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่รับคำขอดังกล่าวไว้ดำเนินการ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้

“บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่น หรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย”

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เดิมความในวรรคสามจะไม่มีกำหนดโทษกรณีที่บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ยอมเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น แต่จะมีการโยกกับความในมาตรา ๑๑ (๕) ในส่วนของรายละเอียดของผู้ก่อตั้งและสมาชิก ซึ่งหากนายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบตามความในมาตรา ๑๖ แล้วพบว่ามียุทธศาสตร์ไม่ครบถ้วนถูกต้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองก็จะไม่รับจดทะเบียน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดโทษกรณีที่บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ยอมเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นให้รอการพิจารณาไว้ก่อน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดคำว่า “บริบูรณ์” ในวรรคหนึ่งออก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้พรรคการเมืองซึ่งมีอยู่เดิมแต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการตามความในร่างมาตรานี้ ต้องดำเนินการตามความในร่างมาตรานี้ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่พรรคการเมืองเดิมนั้นมีเงินทุนประเดิมอยู่แล้วก็อาจกำหนดยกเว้นให้ แต่ถ้ายังไม่มีเงินทุนประเดิมก็ต้องกำหนดให้ไปดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนประเดิม

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นต้น

“บุคคลตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นจดแจ้งไว้ต่อนายทะเบียน เพื่อเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยขอจดแจ้งชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองชั่วคราวไว้ก่อนก็ได้ แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง ถ้าไม่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้การรับจดแจ้งเป็นอันสิ้นสุด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจดแจ้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

นอกจากนี้ ยังได้สอบถามว่า ในส่วนของการดำเนินการของพรรคการเมืองเดิมในส่วนของเงินทุนประเดิมนั้นเป็นไปได้หรือไม่ที่จะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้ช่องทางในการให้สมาชิกของพรรคการเมืองนั้น ยืนยันการเป็นสมาชิกและให้สมาชิกจ่ายเงินเข้าสหทบเป็นเงินทุนประเดิม หากมีการกำหนดโทษกรณีที่บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ไม่ยอมเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้น อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อพรรคการเมืองที่จะก่อตั้งได้ เช่น การเรียกร้อยทรัพย์สินหรือตำแหน่งในพรรคการเมืองของบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคนที่เป็นผู้ยื่นจดแจ้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในส่วนของการดำเนินการของพรรคการเมืองเดิมในส่วนของเงินทุนประเดิมนั้นควรนำไปกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล โดยบุคคลที่ก่อตั้งพรรคการเมืองทั้งห้าร้อยคนจะต้องจ่ายเงินเป็นทุนประเดิมไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาททุกคนเหมือนกันหมดไม่ว่าจะเป็นสมาชิกก่อตั้งหรือไม่ และในการประชุมเพื่อกำหนดข้อบังคับและเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ภายในพรรคการเมืองก็จะต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งซึ่งจะมีจำนวนมากกว่าสมาชิกก่อตั้งอยู่แล้ว

- มีกรรมการสอบถามว่า พรรคการเมืองทั่วไปจะมีเงินทุนประเดิมและเงินหมุนเวียนภายในพรรคการเมืองจำนวนเท่าใด ส่วนความในวรรคสามอาจทำให้พรรคการเมืองขนาดใหญ่ตั้งพรรคการเมืองขนาดเล็กขึ้นมาและนำเงินทุนของพรรคที่มีจำนวนมากไปกระจายให้กับพรรคเล็กที่ตนเองได้ตั้งขึ้น ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งควรเข้าไปตรวจสอบเรื่องทรัพย์สินของพรรคการเมืองด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้กำหนดเรื่องทรัพย์สินของพรรคการเมืองไว้ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถตรวจสอบทรัพย์สินของพรรคการเมืองได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า อาจเกิดกรณีที่ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิกทั้งห้าร้อยคน บริจาคเงินให้กับพรรคการเมืองคนละห้าแสนบาท

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิกทั้งห้าร้อยคนสามารถบริจาคเงิน ให้กับพรรคการเมืองได้ แต่พรรคการเมืองจะต้องรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งทราบด้วย

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามเป็นดังนี้

“...ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ยื่นขอจดทะเบียนร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาท แต่ไม่เกินคนละห้าแสนบาท”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทย มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจรวมกันเพื่อยื่นคำ ขอดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้ บุคคลตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นจดแจ้งไว้ต่อ นายทะเบียน เพื่อเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยขอจดแจ้งชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมาย พรรคการเมืองชั่วคราวไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องดำเนินการยื่นคำขอดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนรับจดแจ้ง ถ้าไม่มีการยื่นคำขอดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้การรับ จดแจ้งเป็นอันสิ้นสุด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจดแจ้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

บุคคลสองวรรคหนึ่งยี่สิบห้าคน หรือ ยี่สิบห้าคน ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองชั่วคราวเพื่อ เตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยขอจดแจ้งชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองชั่วคราว ไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบยี่สิบห้าคนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้อง ยื่นคำขอดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองชั่วคราวภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง ถ้าไม่มีการยื่นคำขอดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้การรับ จดแจ้งเป็นอันสิ้นสุด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

บุคคลซึ่งร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้ สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และมีได้เป็นสมาชิกของ พรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของ พรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย

ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ยื่นขอจดทะเบียนร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน ต้องจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาท แต่ไม่เกินคนละห้าแสนบาท”

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ ก่อนการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ให้มีการประชุมบุคคลผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙ โดยต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เพื่อกำหนดชื่อพรรคการเมือง

นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง การดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการ และการอื่นที่จำเป็นในการจัดตั้งพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมพรรคการเมืองเลือกตั้งบุคคลซึ่งร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองคนใดเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ให้แจ้งรายชื่อบุคคลนั้นให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าห้าวันก่อนวันรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

การประชุมตามวรรคหนึ่งและการแจ้งรายชื่อตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค และแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้

“การประชุมตามวรรคหนึ่ง*และบทวนซึ่งรวมวรรคสอง* ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในวรรคสองมีหลักการให้บุคคลซึ่งร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าผู้ใดเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ส่วนความในวรรคสามเป็นเรื่องการประชุมตามวรรคหนึ่งซึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนดรายละเอียดของการประชุมตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในกฎหมาย จึงได้ปรับปรุงความในวรรคสามโดยกำหนดให้การประชุมตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- หากกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการของการประชุมตามวรรคหนึ่งไว้ อาจทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถจดทะเบียนได้ เนื่องจากอาจมีการฟ้องร้องพรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนว่าไม่ได้ดำเนินการประชุมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เข้าไปตรวจสอบการประชุมของพรรคการเมืองก่อนที่จะมาขอจดทะเบียนหรือไม่

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า หากผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่าจะมีการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ หากผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองไม่แจ้งให้ทราบก็จะตรวจสอบในภายหลัง โดยจะเชิญสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นทุกคนมาให้ถ้อยคำว่ามีการประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้ผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๙ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองในช่วงเริ่มแรกทันที เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการประชุมพรรคตามร่างมาตรา ๑๐ ก็สามารถให้เรียกผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองในฐานะสมาชิกพรรคการเมืองในช่วงเริ่มแรกมาชี้แจงโดยไม่ต้องเรียกสมาชิกของพรรคการเมืองทุกคนมาชี้แจงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ก็ต่อเมื่อได้จดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองแล้ว ส่วนกรณีที่คณะกรรมการมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการประชุมตามร่างมาตรา ๑๐ สามารถเรียกผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองหรือจะเรียกสมาชิกพรรคการเมืองทั้งห้าร้อยคนมาชี้แจงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

- มีกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่งเป็น “...ข้อบังคับพรรคการเมือง **พรรค**เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง **พรรค**ดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการ...”

- ข้อบังคับของพรรคการเมืองจะประกอบด้วยชื่อพรรคการเมือง และนโยบายพรรคการเมืองอยู่แล้ว จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“...เพื่อกำหนด**ชื่อพรรคพรรคเมือง** **นโยบายพรรคพรรคเมือง** ข้อบังคับพรรคการเมือง**ที่มี**รายละเอียดตามมาตรา ๑๓...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในวรรคหนึ่งความว่า “การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการ” เหมาะสมแล้ว โดยหลักการของวรรคหนึ่งกำหนดให้ผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองและผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน ประชุมเพื่อกำหนดชื่อและนโยบายของพรรคก่อนที่จะนำไปกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๑๓ เป็นหลักการเรื่องข้อบังคับของพรรคการเมืองซึ่งจะต้องผ่านกระบวนการตามร่างมาตรา ๑๐ ก่อน

- ในวรรคหนึ่งความว่า “เพื่อกำหนด” อาจหมายถึงการจัดทำข้อบังคับพรรคการเมืองให้เสร็จเรียบร้อยด้วย

- ควรนำหลักการของร่างมาตรา ๑๐ ไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙

- ในวรรคหนึ่ง ความว่า “การดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการ” เป็นวิธีการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองซึ่งต้องกำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมืองด้วยหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐ เป็นหลักการให้พรรคการเมืองต้องประชุมเพื่อกำหนดชื่อนโยบาย และรายละเอียดข้อบังคับพรรคให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะนำไปจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐ มีหลักการคล้ายคลึงกับหลักการของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการประชุมจัดตั้งบริษัท โดยให้พรรคการเมืองประชุมเพื่อกำหนดชื่อ นโยบาย และรายละเอียดข้อบังคับของพรรคก่อนนำไปจดทะเบียน ส่วนการดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการนั้น พรรคการเมืองจะต้องนำมาพูดคุยในการประชุมตามวรรคหนึ่งด้วย เพื่อให้มีหลักฐานว่าพรรคได้ดำเนินการรวบรวมทุนตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว

- มีกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเคยไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองด้วยเหตุผลว่าไม่เชื่อถือในเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการจัดตั้งของพรรคการเมืองนั้นหรือไม่ นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเคยพบกรณีที่พรรคการเมืองดำเนินการขัดแย้งกับข้อบังคับพรรคการเมืองหรือไม่เป็นไปตามเอกสารหลักฐานการประชุมพรรคที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

- มีพรรคการเมืองที่ขอรับคำปรึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนเข้าไปจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองหรือไม่ ถ้ามี มีจำนวนเท่าใด

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติ พรรคการเมืองจะมาขอรับคำปรึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งมีพรรคการเมืองจำนวนประมาณห้าสิบพรรคจากพรรคการเมืองทั้งหมด เจ็ดสิบพรรคที่มาขอรับคำปรึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนกรณีที่พรรคการเมือง ดำเนินการขัดแย้งกับข้อบังคับพรรคการเมือง เช่น การเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองจะไม่รับจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของนายทะเบียนสามารถยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ก่อนการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ให้มีการประชุมบุคคลผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙ โดยต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เพื่อกำหนดชื่อพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง การดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการ และการอื่นที่จำเป็นในการจัดตั้งพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมพรรคตวรเมื่อเสร็จเลือกตั้งบุคคลซึ่งร่วมจัดตั้งพรรคตวรเมื่อคนใด เป็นหัวหน้าพรรคตวรเมื่อ ให้ซึ่งรายชื่อบุคคลนั้นให้ขอยทะเบียนพรรคตวรเมื่อให้ข้อบทว่าวัน ต่อหน้ารัฐตวรเมื่อเลือกตั้งพรรคตวรเมื่อ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง **และตวรเมื่อซึ่งรายชื่อตวรเมื่อพรรคตวร** ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ”

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็น หัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้แจ้งชื่อไว้กับนายทะเบียนตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองพร้อมด้วยข้อบังคับต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบคำขอและเอกสารอื่นที่จะต้องยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดอย่างน้อยต้องมี รายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๕) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๖) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง
- (๗) คำรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการ

ถูกต้องตามมาตรา ๑๐”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้แจ้งชื่อไว้กับนายทะเบียนตามมาตรา ๑๐ พรรคสอง เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองพร้อมด้วยข้อบังคับต่อนายทะเบียน...”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ข้อบังคับพรรคการเมืองจะมีรายละเอียดตามความในวรรคสามอยู่แล้ว ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสามเป็นเรื่องแบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองซึ่งต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องกำหนดให้มี “ชื่อย่อของพรรคการเมือง” ในแบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมือง

- ในวรรคสามความว่า “(๕) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก” หมายถึงรายละเอียดประเภทใด

- คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้ระยะเวลาานเท่าใดในการตรวจสอบหลักฐานตามแบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองตามวรรคสาม

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคสาม (๕) จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติและสำเนาเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบหลักฐานตามแบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสามสิบวัน

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ความว่า “(๕) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก” หมายความว่าสมาชิกพรรคทั้งหมดต้องแจ้งรายละเอียดต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการเลือกตั้งต้องตรวจสอบเอกสารของสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนมาก

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความใน (๕) เป็นเรื่องรายละเอียดของสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบได้ว่าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกพรรคที่มีตัวตนจริงหรือไม่ หรือมีรายชื่อสมาชิกพรรคการเมืองซ้ำกับพรรคการเมืองอื่นหรือไม่ ส่วนการส่งข้อมูลของสมาชิกพรรคการเมืองนั้นสามารถส่งข้อมูลในรูปแบบไฟล์ข้อมูลแทนการส่งเอกสารได้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า หากคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำฐานข้อมูลของพรรคการเมืองที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถตรวจสอบได้ว่าพรรคการเมืองใดมีรายชื่อสมาชิกพรรคที่ซ้ำกัน

- ควรแก้ไขความใน (๕) และ (๖) โดยใช้คำว่า “ผู้ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง” แทนคำว่า “ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

- มีกรรมการสอบถามว่า การขอจดแจ้งชื่อพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๙ เป็นเพียงการใช้ชื่อพรรคการเมืองชั่วคราวเท่านั้นหรือไม่

นายทรงยศ กนกวรณจรัส พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ระบบการบริหารฐานข้อมูลของพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะสามารถตรวจสอบข้อมูลของสมาชิกพรรคการเมืองได้ทันทีว่าพรรคการเมืองใดที่มีรายชื่อสมาชิกพรรคซ้ำกัน

- (๕) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๕) รายละเอียดที่ขอตั้งผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๖) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง
- (๗) คำรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
ว่าไม่ได้ดำเนินการตั้งพรรคตั้งก่อนตามวรรค ๑๖”

ทั้งนี้ ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตราใหม่ ดังนี้
มาตรา...

“มาตรา...แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด
อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง”

มาตรา...

“มาตรา...เอกสารที่จะต้องยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างน้อยต้อง
ประกอบด้วย

- (๑) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง”
- (๓) คำรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการ
ถูกต้องตามมาตรา ๑๐”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็น
หัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้แจ้งชื่อไว้ที่ขอจดทะเบียนตามมาตรา ๑๐ พรรคสอง เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน
จัดตั้งพรรคการเมืองพร้อมด้วยข้อบังคับต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบคำขอและเอกสารอื่นที่จะต้องยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง
พรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

นายขอจดทะเบียนพรรคการเมืองที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศกำหนด
ขอขานขอตั้งพรรคตั้งต่อไป

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
 - (๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง
 - (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
 - (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๕) รายละเอียดที่ขอตั้งผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๖) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

(๘) คำรับขอร้องของหัวหน้าพรรคตำรวจเมืองและคณบดีรวมทั้งคณาจารย์พรรคตำรวจเมือง
ว่าได้ดำเนินการที่ถูกต้องตามมาตรา ๑๖

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตราใหม่ ดังนี้

“มาตรา...แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด
อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง”

“มาตรา...เอกสารที่จะต้องยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างน้อยต้อง
ประกอบด้วย

- (๑) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง
- (๓) คำรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการ
ถูกต้องตามมาตรา ๑๐”

มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย และข้อบังคับต้องมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความ
แตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอก
ราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำ หรือพ้องหรือมีลักษณะ
คล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือของพรรคการเมืองที่
ได้จัดแจ้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่ถูกยุบ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดคำว่า “ชื่อย่อ” ในวรรคหนึ่งและ
วรรคสอง ออก เนื่องจากอาจมีพรรคการเมืองที่มีชื่อย่อซ้ำกัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้

“ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะ
คล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งแล้ว หรือของผู้ก่อการ
จัดตั้งพรรคการเมืองอื่น **หรือชื่อพรรคตำรวจเมือง**ที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบ
และยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่ถูกยุบ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒ ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย และข้อบังคับต้องมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความ
แตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอก

ราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะ คล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งแล้ว หรือของผู้ก่อการ จัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือของพรรคที่พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบ และยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่ถูกยุบ”

มาตรา ๑๓

“มาตรา ๑๓ ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดย อิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) นโยบายพรรคการเมือง
- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๕) โครงสร้างการบริหารพรรค และตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่งต้องกำหนดตำแหน่ง ผู้รับผิดชอบในการเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

(๖) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยในการเลือกตั้งนั้นต้องมีกระบวนการในการ เสนอชื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วม ของสมาชิกอย่างกว้างขวาง

(๗) การได้มา การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การบริหารและวิธีการบริหาร และหน้าที่ และอำนาจของกรรมการสาขาพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง และผู้แทนพรรคการเมือง โดยวิธีการได้มาของกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความ หลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่าง กว้างขวาง

(๘) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(๘/๑) การคัดเลือกและการแต่งตั้งสมาชิกให้เป็นผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือประจำ เขตเลือกตั้ง

- (๙) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง
- (๑๐) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ สมาชิก

(๑๑) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๑๒) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๓) ความรับผิดชอบของสมาชิกพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการบริหาร พรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือผู้แทนพรรคการเมือง กรณีฝ่าฝืนนโยบายหรือข้อบังคับพรรคการเมืองหรือมาตรฐานจริยธรรมของพรรคการเมือง

กรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกอื่น” เพื่อให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกอื่นกำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และผู้แทนพรรคการเมือง ถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญกับพรรคการเมือง ดังนั้น มาตรฐานทางจริยธรรมจึงควรต้องมีความเข้มข้นมากกว่าสมาชิกอื่นของพรรคการเมือง

- หากมีการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมควรมีบทลงโทษหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมจะมีบทลงโทษ แต่เป็นไปตามข้อกำหนดหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรจะนำความในวรรคท้ายของมาตรา ๙๐ ของร่างรัฐธรรมนูญ ความว่า “โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง” มาบัญญัติไว้ใน (๑๔) หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในเรื่องวิธีการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อแล้ว และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑๕) เป็นดังนี้ “(๑๕) หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี โดยในการคัดเลือกต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อ **บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งสมรรถนะและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง และพรรคต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมของสมาชิกด้วยอย่างกว้างขวาง**”

นอกจากนี้ ยังเสนอแก้ไขความใน (๑๗) เป็นดังนี้ “(๑๗) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่าบำรุงพรรคการเมือง **และพรรคบริษัทแต่พรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราและวิธีที่พรรคบริษัทพรรคการเมือง** ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท”

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรมีการบัญญัติเรื่องการแก้ไขข้อบังคับของพรรคการเมือง รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการแก้ไขข้อบังคับพรรคการเมืองด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องดังกล่าวได้มีการกำหนดไว้แล้วในร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๓๔ แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(๓) นโยบายพรรคการเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรค และตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่ง **ต้องกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบในพรรคเงินและพรรคบัญชีของพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีตำแหน่งหัวหน้าพรรค เหนือบัญชีนายทะเบียน**

(๖) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองกรรมการสาขาพรรคการเมือง

ผู้แทนพรรคการเมือง โดยในการเลือกตั้งนั้นต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่ ทั้งสมาชิกและผู้ที่ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและพรรคการเมืองให้สมาชิกมีส่วนร่วมของสมาชิก อย่างกว้างขวาง

(๘) พรรคได้ขอ พรรคดำรงตำแหน่ง พรรคพ้นสวตตำแหน่ง พรรคบริหารและวิธีพรรคบริหาร และ พรรคที่และขอพรรคของพรรคพรรคพรรคการเมือง คณะกรรมการพรรคพรรคการเมือง และผู้แทนพรรคการเมือง โดยวิธีพรรคได้ขอของพรรคพรรคพรรคการเมืองต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อ บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่สมาชิกและผู้ที่ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและพรรคมีสวตของสมาชิกของพรรคการเมือง

(๙) แผนและข้อกำหนดพรรคในพรรคจัดตั้งพรรคพรรคการเมือง พรรคพรรคที่ขอพรรคพรรค พรรคการเมือง พรรคเลือกตั้ง พรรคดำรงตำแหน่ง พรรคพ้นสวตตำแหน่ง และขอพรรคพรรคพรรคพรรคการเมือง

(๑๐/๑) พรรคตั้งเลือกพรรคพรรคตั้งสมาชิกให้เป็นผู้แทนพรรคการเมืองพรรคพรรคพรรค พรรคพรรคตั้ง

(๙) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๑๐) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ชื่อที่พรรคจากการเป็นสมาชิก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก

(๑๑) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๒) พรรคพรรคพรรคพรรคพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๓) พรรคพรรคพรรคพรรคการเมือง คณะกรรมการพรรคพรรคการเมือง พรรคพรรคพรรคพรรคการเมือง คณะกรรมการพรรคพรรคการเมือง พรรคพรรคพรรคพรรคการเมือง หรือผู้แทนพรรคการเมือง พรรคพรรคพรรคพรรคการเมืองหรือพรรคพรรคพรรคพรรคการเมืองหรือพรรคพรรคพรรคพรรคการเมืองมาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกอื่น

(๑๔) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๕) หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี โดยในการคัดเลือกต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มี คุณสมบัติตามที่สมาชิกและผู้ที่ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและพรรคการเมืองให้สมาชิกมีส่วนร่วมของสมาชิกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๖) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๗) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่าบำรุงพรรคการเมือง และพรรค พรรคพรรคพรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราและวิธีพรรคพรรคพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๘) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และผู้แทนพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่า ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามเอกสารขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของพรรคการเมืองอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว หรือพรรคการเมืองของผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ตามมาตรา ๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ซ้ำกับของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้นายทะเบียนสั่งให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการแก้ไข หรือเปลี่ยนชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของตนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ในกรณีที่ไม่ดำเนินการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น

(๒) กรณีที่พ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือสอบถามไปยังพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วว่าจะยินยอมให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นหรือไม่ ถ้าพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วไม่ยินยอม ให้นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองดังกล่าว

(๓) กรณีที่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองที่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรายอื่น ให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ยื่นคำขอจดทะเบียนหรือขอจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อแจ้งว่าผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไว้เป็นรายแรกเป็นผู้มีสิทธิดีกว่า โดยให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรายอื่นดำเนินการแก้ไขหรือเปลี่ยนชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของตนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๔) กรณีที่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองของผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเป็นการยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในวันเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อดำเนินการตกลงกันภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนด เมื่อตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว หากตกลงกันไม่ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “(๓) กรณีที่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองที่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรายอื่นไว้ก่อนแล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือขอทบทวนไปยังผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ขึ้นต้นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ขึ้นต้นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ขึ้นต้นไว้เป็นรายแรกเป็นผู้มีสิทธิดีกว่า โดยให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรายอื่นดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี” เพื่อเป็นการลดขั้นตอนในการดำเนินการ โดยนายทะเบียนไม่ต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ยื่นคำขอจดทะเบียนหรือขอจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อแจ้งว่าผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไว้เป็นรายแรกเป็นผู้มีสิทธิดีกว่า

ดีต่อพล โดขให้ผู้อยู่ในขอสดทงเข็ชหรือสดแ่งสัดตั้งพรรคตวรเมือรทวออื่นด่าเนนตวรแท้ไขหรือเข็ชชือชือชื่อชอ หรือภทพเคือรททวพรรคตวรเมือรทวอชงตททวทวไนระชเวลสทททวทวเข็ชทททวด่าเนนการตาม (๑) หรือ (๒) แลวแต่กรณี

(๔) กรณีที่ซ้ำหรือฟ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองของผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเป็นการยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในวันเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อดำเนินการตกลงกันภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนด เมื่อตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว หากตกลงกันไม่ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เหนือญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจในการบริหารพรรคซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และ

(๑) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๓) ของรัฐธรรมนูญ

(๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมืองหรือเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

ในการเลือกตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถเสนอบุคคลและร่วมลงมติในการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งด้วย

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีพรรคการเมืองมีการตั้งตำแหน่งต่าง ๆ อาทิ ประธานที่ปรึกษาพรรคการเมือง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เหมือนกรรมการบริหารพรรคการเมือง ควรจะมีข้อบังคับที่กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ได้มีการบัญญัติไว้แล้วว่าหากไม่ได้เป็นกรรมการบริหารพรรค จะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ หรือก้าวำยการทำงานของกรรมการบริหารพรรคได้ ทั้งนี้ หากต้องการให้ตำแหน่งใดมีอำนาจหน้าที่เหมือนกรรมการบริหารพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องกำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๒๑ กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองว่าต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แล้วเหตุใดในร่างมาตรา ๑๕ จึงกำหนดอายุของกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

นายโชคดี ดวงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า เหตุที่ร่างมาตรา ๑๕ กำหนดเรื่องอายุไว้ว่าต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เนื่องจากมีเรื่องการทำนิติกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

- มีกรรมการเสนอตัดความว่า “บริบูรณ์” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๙ ที่คณะกรรมการได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีชื่อพรรคในพรรคบริหารพรรค ซึ่งเลือกตั้งพรรคสมาชิกผู้สัญชาติไทยโดยพรรคเขต ตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกจากสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๗) ของรัฐธรรมนูญ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรเพิ่มตำแหน่งเลขาธิการพรรคการเมืองด้วยหรือไม่ เนื่องจากที่ผ่านมาตำแหน่งดังกล่าวมีความสำคัญในพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องชื่อตำแหน่งและอำนาจหน้าที่เป็นการกำหนดโดยพรรคการเมือง ซึ่งพรรคการเมืองอาจกำหนดตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ใหม่ได้ ดังนั้น ในร่างมาตรานี้จึงกำหนดเฉพาะผู้ต้องรับผิดชอบในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิด และเสนอตัด (๑) ออก โดยนำความใน (๑) ไปบัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งและตัดความใน (๒) ออก เพื่อไม่เป็นการตัดสิทธิและไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ ส่วนความในวรรคสองควรพิจารณาอีกครั้งเมื่อคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเสนอแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและขอรับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีชื่อพรรคในพรรคบริหารพรรค ซึ่งเลือกตั้งพรรคสมาชิกผู้สัญชาติไทยโดยพรรคเขต มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกจากสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๗) ของรัฐธรรมนูญ

(๑) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรค ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๗) ของรัฐธรรมนูญ

(๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกพรรคข้าราชการหรือข้าราชการการเมือง หรือเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือคู่สมรสของพรรคบริหารพรรค พรรคของพรรคการเมือง รัฐวิสาหกิจ หรือพรรคการเมืองอื่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

ในการเลือกตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถเสนอบุคคลและร่วมลงมติในการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งด้วย

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและขอรับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้”

มาตรา ๑๖

“มาตรา ๑๖ เมื่อนายทะเบียนเห็นว่า ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้ดำเนินการถูกต้อง ตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า มีรายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง หรือมีรายการไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือ ให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้ง พรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารถูกต้องและครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการรับจดทะเบียนพรรคการเมืองโดยเร็วโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่ง รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารขอจัดตั้งพรรคการเมือง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเพื่อ สั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ยื่น ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมือง

คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบ แล้วเห็นว่า มีรายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง หรือมีรายการไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือ บกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แจ้งจากนายทะเบียน เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารถูกต้องและครบถ้วนภายใน เวลาที่กำหนดแล้ว ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการรับจดทะเบียน พรรคการเมืองโดยเร็ว **โดยที่ศาลฯ เห็นชอบขอสงวนสิทธิ์ในคำสั่งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรค ตกลง** และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเอกสาร ดังกล่าว”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ในกฎหมายเดิมหากนายทะเบียนที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับจด ทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองสามารถไปยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ และในการพิจารณาที่ ผ่านมาคณะกรรมการกำหนดให้ไปยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุด แต่ในร่างมาตรา ๑๖ กลับกำหนดให้ คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด จึงอาจเป็นการตัดสิทธิของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค และให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการ ยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เพิ่มเรื่องการโต้แย้งคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในวรรคสาม

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดต้องมีการกำหนดระยะเวลาในขั้นตอนการจดทะเบียนพรรคการเมือง การกำหนดดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนของการทำงานหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ผ่านมามีการกำหนดเรื่องระยะเวลาเพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๖

มาตรา ๑๗

“มาตรา ๑๗ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วให้ประกาศการจดทะเบียนพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจในการบริหารพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ การดำเนินกิจการพรรคการเมือง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

“หมวด ๒

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๒ การดำเนินกิจการพรรคการเมือง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑ การดำเนินกิจการพรรคการเมือง

“ส่วนที่ ๑

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๑ การดำเนินกิจการพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

“มาตรา ๑๘ พรครการเมืองอย่างน้อยประกอบด้วย

- (๑) คณะกรรมการบริหารพรครการเมือง
- (๒) คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (๓) สาขาพรครการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรค และตัวแทนพรครการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “อย่างน้อย” จะเป็นการกำหนดโครงสร้างพรครการเมือง และกลายเป็นการบังคับพรครการเมืองให้ต้องประกอบด้วยตัวแทนพรครการเมืองในแต่ละจังหวัดหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องตัวแทนพรครการเมืองมีการกำหนดไว้แล้วอย่างน้อยต้องมีภาคละหนึ่งร้อยคน จึงถือว่าการบังคับพรครการเมืองไปในตัวแล้ว

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๑๘ เป็นเรื่องโครงสร้างของพรครการเมือง ดังนั้น ความในร่างมาตรานี้จึงควรไปอยู่ในลำดับมาตราก่อนหน้านี้หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรครการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๘ เป็นไปตามมติของคณะกรรมการที่ต้องการให้เห็นโครงสร้างของพรครการเมืองว่า ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง พรครการเมืองควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๑๘ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๙

“มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการบริหารพรครการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรครการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรครการเมือง ข้อบังคับพรครการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรครการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรครการเมือง

ให้หัวหน้าพรครการเมืองเป็นผู้แทนของพรครการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรครการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรครการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรครการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรครการเมือง และในการดำเนินการตามหน้าที่อำนาจของคณะกรรมการบริหารพรครการเมืองตามข้อบังคับพรครการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรครการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบต่อศาล หากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรครการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุมหรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง จากคำว่า “...อำนาจหน้าที่...” เป็นคำว่า “...หน้าที่และอำนาจ...” และความในวรรคสาม จากคำว่า “...หน้าที่อำนาจ...” เป็นคำว่า “...หน้าที่และอำนาจ...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่และอำนาจในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสาม หากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุมหรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุม”

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่ามีสมาชิกกระทำการดังกล่าวหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการดังกล่าว คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้นการกระทำนั้นและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มามีมติ

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสามจะกระทำการใดอันเป็นการสั่งการ หรือดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงกิจการหรือการดำเนินกิจกรรมของ

พรรคการเมืองนั้นมิได้ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกพรรคการเมืองตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองนั้น และจะมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้นำความในวรรคสี่มาบัญญัติเป็นวรรคสาม และนำความในวรรคสามมาบัญญัติเป็นวรรคสี่

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคสี่ ของร่างมาตรา ๒๐ ในประเด็นการบัญญัติห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งนั้น ควรกำหนดระยะเวลาในการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเกินกว่าห้าปีหรือไม่ เนื่องจากเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนความในวรรคสองซึ่งถือว่าเป็นความผิดที่รุนแรง

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๐ ใช้บังคับกับผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองด้วย ดังนั้น การกำหนดระยะเวลาห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีน่าจะเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือต่อที่ประชุมว่า ความในร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง เป็นกรณีการบังคับให้คณะกรรมการบริหารพรรคต้องควบคุมมิให้สมาชิกพรรคการเมืองกระทำการที่เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่มีประเด็นที่ยังไม่ได้บัญญัติให้มีผลใช้บังคับครอบคลุมไปถึงกรณีที่พรรคการเมืองเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น ควรมีการบัญญัติห้ามพรรคการเมืองที่กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง เพื่อให้มีผลบังคับใช้ครอบคลุมไปถึงกรณีห้ามพรรคการเมืองเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วย ความที่เสนอแก้ไขเป็นดังนี้

“เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมมิให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเข้าไปกระทำการใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อบุคคลใดที่สมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา”

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ในกรณีที่กรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วกระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๒๐ จะมีบทกำหนดโทษสำหรับบุคคลดังกล่าวหรือไม่ หากเป็นกรณีที่กรรมการบริหารพรรคการเมืองกระทำการที่ฝ่าฝืนต่อร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง จะมีบทกำหนดโทษบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๔ และเห็นว่า ร่างมาตรา ๒๐ เป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับความในร่างมาตรา ๓๗ นอกจากนี้ยังได้สอบถามว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนร่างมาตรา ๓๗ จะมีบทกำหนดโทษไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาถึงร่างมาตรา ๓๗ จะได้มีการพิจารณาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งว่าเป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๒๐ หรือไม่

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๓๗ จะบัญญัติบทกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๑๐๓

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๒๐ วรรคสาม ความว่า “...หรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการดังกล่าว...” ออก และแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๐ วรรคสามตอนต้น โดยให้ใช้ความว่า “ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการตามวรรคสอง...” แทน

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๑๘ ถึงร่างมาตรา ๒๐ แล้ว เห็นว่าเป็นการออกแบบโครงสร้างโดยการให้อิสระแก่พรรคการเมืองเข้ามาสู่อำนาจทางการเมืองได้เลย โดยพรรคการเมืองไม่ได้ทำหน้าที่ของการเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง ไม่ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองบุคคลที่มีความเหมาะสมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้ความรู้ในทางการเมืองแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกพรรคอยู่ ดังนั้น ควรมีการบัญญัติถึงโครงสร้างของพรรคการเมืองในลักษณะที่กำหนดหน้าที่ให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการส่งเสริมและพัฒนาความเป็นพรรคการเมือง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองและให้มีความรู้สึกความเป็นเจ้าของพรรคการเมืองมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันระบบธุรกิจทางการเมืองมิให้แอบแฝงเข้ามาสู่ระบบของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า สามารถนำเรื่องดังกล่าวมาบัญญัติเป็นโครงสร้างของพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ในการส่งเสริมประชาธิปไตยและพัฒนาระบบพรรคการเมืองได้ แต่ต้องไม่เป็นการบัญญัติที่เป็นการเปลี่ยนแปลงระบบของพรรคการเมืองมากเกินไป หรือทำให้เกิดความแตกแยกในระบบพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติถึงโครงสร้างในการกำหนดหน้าที่พรรคการเมืองให้ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ควรนำไปกำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองนำจะมีความเหมาะสมมากกว่าการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

- ร่างมาตรา ๒๐ เป็นหลักการที่สำคัญมาก เนื่องจากการบัญญัติให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๔๕ ของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ หากพรรคการเมืองสามารถควบคุมสมาชิกพรรคการเมืองมิให้กระทำการที่เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว การเลือกตั้งก็จะเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นอกจากนี้ มาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองที่กระทำการฝ่าฝืนจะมีโทษร้ายแรงและสามารถยุบพรรคการเมืองได้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกรกระทำที่ฝ่าฝืนร่างมาตรา ๒๐ ซึ่งจะมีโทษเบาว่าโทษที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยร่างมาตรา ๒๐ กำหนดให้มีโทษทางอาญาและถูกเพิกถอนสิทธิรับสมัครเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้น จึงควรบัญญัติให้พรรคการเมืองมีหน้าที่อย่างจริงจังในการควบคุมสมาชิกพรรคการเมืองมิให้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความตอนท้ายของร่างมาตรา ๒๐ วรรคห้า เป็นดังนี้ “...และจะมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเข้าไปกระทำการใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อบุคคลใดที่สมควรเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและตั้งข้อหาผิดวินัยให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งในกรณีปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการตามวรรคสอง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้นการกระทำนั้นและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มิต

ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่ามีสมาชิกกระทำการฝ่าฝืนหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการฝ่าฝืนตามที่วรรคสองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ยื่นขอวินิจฉัยหรือสั่งการให้สมาชิกพ้นจากตำแหน่งนั้นและสั่งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัยในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสองหรือวรรคสามให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาที่ยี่สิบปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสามจะกระทำการใดอันเป็นการสั่งการ หรือดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงกิจการหรือการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นมิได้ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกพรรคการเมืองตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองนั้น และจะมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๒๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
วิทยากรชำนาญการ
นายสกันธ์ พรหมบุญตา
นิติกรชำนาญการ
นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นายเผ่าพันธุ์ นวลส่ง
นิติกรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมมาธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์